

Sylvia Hakari
Lehtori, Metropolia ammattikorkeakoulu

Opiskelijat vapaaehtoistoiminnan uutena voimavarana

Webinaari
Kemin kulttuurikeskus / Zoom
to 16.2. klo 13-15

Vapaaehtoistoiminnan laajenevat areenat

Vapaaehtoistoiminnan harjoittelun kehittäminen Metropoliassa

VERKKOVIRTA

työn opinnollistamista verkostoyhteistyönä

**Mentorointimalli opiskelijan tukena
vapaaehtoistoiminnan opinnollistamisessa
– Case Metropolia**

KAMU-hanke (2012-2014) pähkinänkuoressa

- Kehitettiin
 - Keskuspuiston ammattiopiston ja Metropolian keskinäistä kaveritoiminnan pilotti
 - Vapaaehtoistoiminnan malli, joka soveltuu laajemminkin Metropoliaan sosiaalialalle
 - Toiminnallisia KAMU-menetelmiä mm. vapaaehtoistoiminnan koulutukseen tai tukemaan maahanmuuttajien kielen oppimista ja kotoutumista
- Lisätietoja: <http://kamu.metropolia.fi/>

Kamu-hanke

Verkkovirta (2015-2017) pähkinänkuoressa

- Tavoitteena: kehittää työn opinnollistamisen tapoja mm.
 - Kehittää malleja opintojen aikaisen työn opinnollistamiseen
 - Levittää työn opinnollistaminen opiskelumuodoksi korkeakouluissa
 - Edistää joustavien opintoprosessien kehittämistä korkeakouluissa työn opinnollistamisen mahdollistamiseksi
 - Kehittää uudenlaisia työtä ja opiskelua integroivia muotoja työharjoittelujen rinnalle
 - Parantaa koulutuksen ja työn siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevia palveluita
 - Syventää ammattikorkeakoulun ja elinkeinoelämän yritysten (sekä järjestöjen) välistä kumppanuutta
- Lisää: <http://www.haaga-helia.fi/fi/node/3012/verkkovirta-tyon-opinnollistamista-verkostoyhteistyona>

Vapaaehtoistoiminnan harjoittelu (5op)

- Koskee kaikkia sosiaalialan opiskelijoita > laajentunut vapaasti valittavina muihin tutkintoihin
- Toteutus mahdollinen:
 - Tavallisesti opiskelupäivän jälkeen/ viikonloppuisin/ lomalla
 - Vähintään 20h/ organisaatio, yht. 100h + tehtävät
- Prosessi
 - Orientoituminen + tavoitteet (itseopiskelumateriaali)
 - Harjoittelupaikan etsiminen + sopimus (yhteistyölomake)
 - Harjoittelun toteutus (työpaikka ohjaa)
 - Itsearviointi-lomake

Kamu-hanke

VAPAAEHTOISTOIMINNAN HARJOITTELUN OSAAMIS- TAVOITTEET JA SISÄLLÖT METROPOLIAN SOSIONOMI- -KOULUTUKSEN OPETUS- SUUNNITELMASSA

Osaamistavoitteet

Opiskelija tuntee vapaaehtois- ja kansalaistoimintaa sosiaalialalla. Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa harjoittelunsa oman ammatillisen erityisosaamisensa kehittymishaasteet huomioiden. Hän vahvistuu ammatillisessa osaamisessaan. Opiskelija edistää toiminnallaan oikeudenmukaisuutta, ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta ja kestäväää kehitystä.

Sisältö

Opiskelija tuntee vapaaehtoistoiminnan merkityksen, periaatteet ja käytännöt sosiaalialalla. Harjoittelu suoritetaan opintojen aikana opiskelijan esittämän suunnitelman mukaisesti. Harjoittelu voi olla esimerkiksi kansalaistoimintaa, vapaaehtois- ja tukihenkilötoimintaa.

VAPAAEHTOISTOIMINNAN HARJOITTELUSSA ARVIOITAVAT OSA-ALUEET JA ARVIOINNISSA KÄYTETYT MENETELMÄT

Sisältötieto:

opiskelija ymmärtää vapaaehtoistoiminnan merkityksen osana Pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa ja sosiaalipalvelukenttää (opitun kirjallinen reflektio, keskustelut vapaaehtoistoimijoiden kanssa)

Vapaaehtoistoiminnassa kehittyvät tiedot, taidot ja asenteet:

Vapaaehtoistoiminnasta oppimisen arviointilomake

Vapaaehtoistoiminnan harjoittelun yleiset sosiaalipedagogiset tavoitteet, muun muassa arvoihin ja etiikkaan liittyvät kysymykset:

Oppimispäiväkirja ja muut harjoitteluun liittyvät kirjalliset tehtävät

Kamu-hanke

Vapaaehtoistoiminnan konteksti: yhteisöt ja yhteisön jäsenet

- Yhteisön kehittäminen
- Sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien asioiden näkyväksi tekeminen ja tietoisuuden lisääminen ilmiöstä
- Vuorovaikutuksen lisääminen ulkopuolisten tahojen kanssa
- Tukea tarvitsevien henkilöiden yhteiskuntaan integroitumisen mahdollistaminen, mikä lisää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Vapaaehtoistoimintaa koordinoivat organisaatiot

- Uusien toimijoiden saaminen mukaan vapaaehtoistoimintaan
- Kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen
- Uusien näkökulmien saaminen toiminnan kehittämiseen opiskelijoilta

Oppilaitokset

- Ajankohtaisen yhteiskunnallisen ja alueellisen tiedon saaminen
- Tiedon saaminen osaamisen edellytyksistä vapaaehtoistoiminnassa
- Toiminnan kehittäminen
- Parempien oppimistulosten saavuttaminen käytännön toimintaympäristöissä

Opiskelijat

- Akateemisten opintojen ja aktiivisen kansalaisuuden yhdistäminen
- Dialogitaitojen kehittyminen autenttisessa oppimisympäristössä
- Ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen
- Vastuuntunnon, oma-aloitteisuuden ja motivaation kehittyminen konkreettisessa toiminnassa
- Arvomaailman ja identiteetin kehittyminen

Kamu-hanke

VAPAAEHTOISTOIMINNASTA OPPIMISEN PEDAGOGINEN MALLI

Lähtökohtana vapaaehtoistoiminnasta oppimiselle:

- Sosiaalipedagoginen lähetymistapa
- Keskeisenä osaamistavoitteena opiskelijan tietoisien arvo-osaamisen kehittyminen (OPS oikeudenmukaisuus, ihmisoikeudet, yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys)

Osaamisen arviointikohteena:

Vapaaehtoistoiminnassa kehittyvä sosiaalipedagoginen osaaminen

Transversaalit taidot kehittyvät

- Laaja-alaisen ja joustavan osaamisen ammatilliset taidot kehittyvät vain kokemalla ja kokeilemalla. Vapaaehtoistoiminta antaa tähän monipuolisen ja rikkaan toimintaympäristön.
- Metropoliassa harjoitteluun hyväksyttävä vapaaehtoistoiminta tulee olla pääsääntöisesti ihmisten kohtaamista

Keskeiset opit vapaaehtoistoiminnasta

Vapaaehtoistoiminnan ja järjestöjen arvo

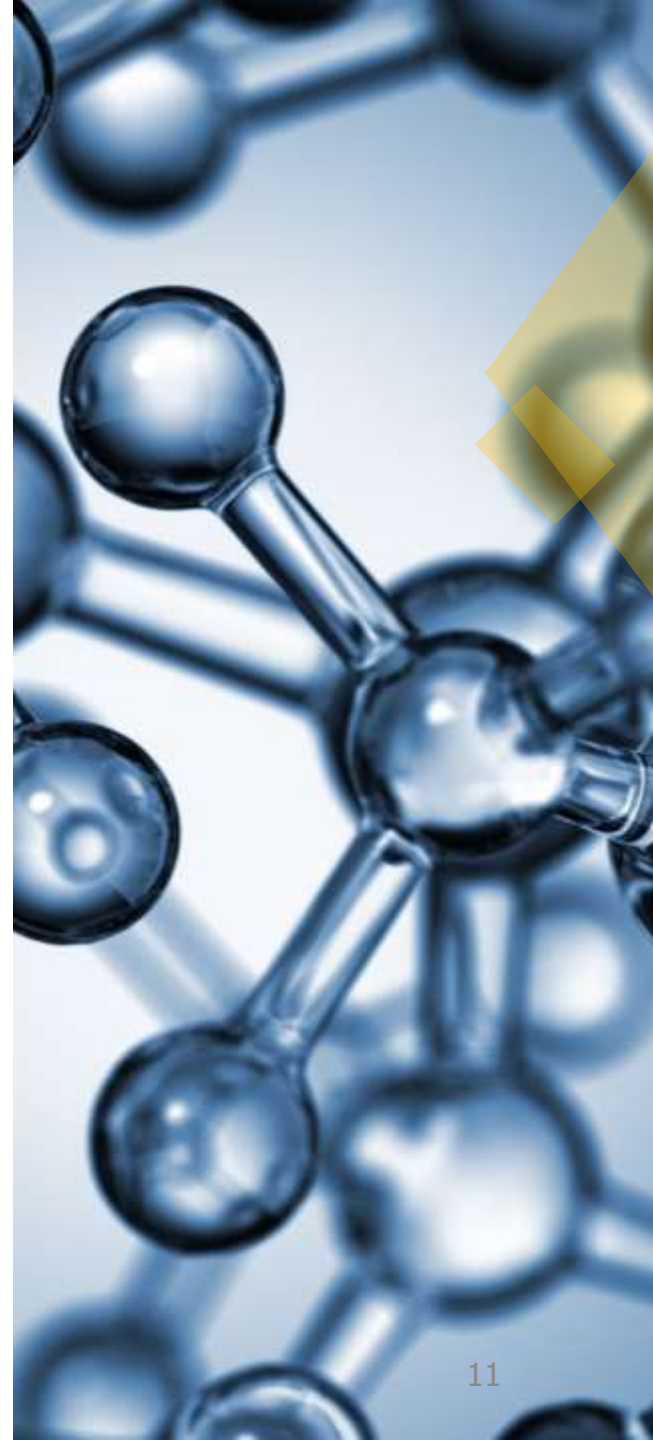
Toiminnassa edistetään oikeudenmukaisuutta,
yhdenvertaisuutta, ihmisoikeuksia ja kestäväää kehitystä.

Vuorovaikutus! Kulttuuritietoisuus! Luottamus!

Omien vahvuuksien hyödyntäminen mahdollista, mm.
Luovat menetelmät, kehittämisosaaminen

Arvopohdinta, yhteiskuntatietous

Lähde: Metropolian opiskelijoiden itsearviointi

Keskeiset opit vapaaehtoistoiminnasta

Pois omalta mukavuusalueelta, uudet asiakasryhmät tutuiksi

Rajojen asettaminen

Traumatietoisuus vapaaehtoistoiminnassa

Sensitiivisyyden arvo ja kirous

Palvelujärjestelmäosaaminen

Rohkeus ja improvisaatiokyky

Lähde: Metropolian opiskelijoiden itsearviointi

Haasteita ja kysymyksiä

- "pakollinen vapaaehtoisuus"
- Ammattilaisuus vs vapaaehtoisuus
- Sopimusten selkeys
- Oikeudet ja vastuut
- Vakuutukset
- Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- Opiskelijan ja järjestön yhteistyön jatko: muut harjoittelut, opinnäytetyöt, innovaatio-opinnot...

Verkossa kohtaaminen

Opiskelijat löytävät
harjoittelupaikkansa useimmiten
verkon kautta – 10 v. sitten messuilta

Vapaaehtoistyötä tehdään verkossa,
maan- ja maailmanlaajuisesti

Kokemuksia esim. SPR, VALO-
valmennus, Diabetesliitto, MLL

Kokemuksia vapaaehtoistyöstä

- Opiskelijoiden tekemä [video](#)

Lähteet

[Vapaaehtoistoiminnasta oppimaan – Ajatuksia ammattikorkeakouluille](#) – Niina Manninen ja Eija Raatikainen (2014)

<http://kamu.metropolia.fi/materiaalit/#vapaaehtoistoiminnasta>

Raatikainen, Eija & Tast, Sylvia 2016. Sosiaalialan opinnollistettu vapaaehtoistoiminta ja sen itsearviointimalli – Case Metropolia. Teoksessa Kotila, Hannu, Mäki, Kimmo, Vanhanen-Nuutinen, Liisa, Moisio Anu, Pettersson Alisa & Aura, Pirjo (toim.). Opi työssä – uusia toimintamalleja opintojen aikaisen työn opinnollistamiseen. Haaga-Helian julkaisut 6/2016. Helsinki: Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. 25-26.

Raatikainen, Eija & Tast, Sylvia 2017. Vapaaehtoistoiminnan harjoittelun itsearviointimalli korkeakoulussa. Teoksessa Tuomi, Jouni, Joronen, Katja & Huhdanpää, Annika (toim.). Oivaltamisen iloa. Osaamisen ydintä etsimässä. 107–115.

KIITOS!

WHAT DID
YOU DO TO
SAVE THE
WORLD
TODAY?

- www.metropolia.fi
- www.facebook.com/MetropoliaAMK
- sylvia.hakari@metropolia.fi